

var det et andet Kirkefangerembede, hvortil det ærede Medlem for Solbæk Amts 1ste Valgkreds sigtede, og hvortil der blev kaldet en Lærer, som ikke havde Karakter for Sang. Dette Valg foretoges imidlertid ikke af Skoledirektionen, men af Ministeriet. Det er saaledes noget forunderligt at se, hvilke forskellige Fortolkninger der kan fremkomme. Jeg kender en anden Skolelærer i Merløse og Lube Herreder, der er kaldet til et Kirkefangerembede, og som heller ikke har Karakter for Sang; men han har et lille Orgel, hvormed han leder Sangen, og paa den Maade er det gaaet i mange Aar. Jeg kan derfor ikke se rettere, end at der er al Grund til at misbillige den Fremgangsmaade, som er brugt, og jeg skal derfor stemme for den foreslaaede Dagsorden.

J. A. Hansen: Jeg vil ikke lade mig friste af det ærede Medlem for Aalborg Amts 2den Valgkreds (Klein) til paany at komme ind paa hans Fremstilling af, hvad jeg saa godt kan forstaa ligger ham paa Hjerte fra Mindernes Tid, da han sad paa en anden Plads; men jeg vil kun sige, at den Dom, Folkethinget den Gang fælde, vedkender jeg mig endnu i dette Dieblif; jeg har aldrig fortrudt den. — Ligeoverfor det ærede Medlem for Thisted Amts 2den Valgkreds (Saad) vil jeg blot sige, at jeg ingenomhelst Anledning finder til at inblade mig med ham. Jeg har aldrig ventet, at han vilde stemme for den foreslaaede Dagsorden, og jeg veed, at han ikke gjør det; han har sine Meninger for sig selv, og jeg skal rolig lade ham beholde dem.

Hall: Jeg skal ikke opholde det ærede Thing længe, men jeg vil dog gjøre et Par Bemærkninger, som det forekommer mig maa fremføres lige overfor Yttringer af den ærede Forespørger i de tidligere Foredrag. Han bemærkede, at det ogsaa var et Tegns paa den fremadskridende Reaktion her i Landet, at noget Eliat kunde foregaa som det, hvorom der her er Tale, og han mente, at det skete ved Hjælp af de forskellige forunderlige Fortolkninger, som mere og mere gjorde sig gjældende. Jeg skal villig samstemme i, at man virkelig ser høist mærkverdige Fortolkninger, som ganske vist maa misbilliges i en særdeles høj Grad; men jeg maa dog gjøre opmærksom paa — og det var derfor jeg begjærede Ordet — at man ikke i det, der her foreligger, kan finde Noget, som skulde kunne gjøre den nuværende Tid fortjent til det Navn, den ærede Forespørger gav den, al den Stund disse Fortolkninger netop i det Punkt, hvorom her er Spørgsmaal, gaa tilbage til den allertidligste Tid, umiddelbart efter at Skoleloven var udfkommen. Naar man kan opvise en fuldstændig Fortolkning ogsaa af den her omhandlede Paragraf i det samme Aar, da Skoleloven kom ud, ja saa Maaneder efter, opgiven af den Minister, som har gennemført Loven, er det

klart, at man, hvad man end ellers vil sige om denne Fortolkning, ikke kan sige, den er opfundet under den nuværende fortolkningsrige Reaktions Tid. Enhver, som vil se efter, vil nu finde, at en saadan Fortolkning er tilstede i en Skrivelse fra den daværende Kirke- og Undervisningsminister til Skoleraadet i Skanderborg den 24de Oktober 1856, altsaa saa Maaneder efter, at Loven var sanktioneret. At der kunde blive Spørgsmaal om en Fortolkning af denne Lov, fandt man den Gang ikke besynderlig. Men havde den Gang den Forudsætning, og jeg tror, man vil beholde den til Verdens Ende, at en hvilken som helst Lovbestemmelse kan foranledige en Fortolkning, selv om vi ogsaa kunne være gaaede mere frem i Lovgivningskunst, hvad jeg forøvrigt ikke tror. Jeg tror, at Loven altid frembyder mere og mere Stof til Fortolkning, hvad der ogsaa er ganske rimeligt, thi Enhver maa vistnok erkende, at Lovene ved en konstitutionel Forsamlings Behandling bliver mindre tydelige, mindre konsekvente og give Anledning til store Vanskeligheder ved Fortolkningen; det er Noget, man alle Steder har erkendt: Man erkendte det ganske vist ogsaa i 1856, og jeg kan her tilægne mig den Ros — det er saa sjældent, jeg faar Ros af den ærede Forespørger, saa at jeg maa tilegne mig den, naar jeg kan faae den; tager jeg feil, skulde det gjøre mig ondt — at jeg som Kultusminister var i Stand til at tale og skrive klart og rigtigt, men maaste er det en Misforstaaelse af mig (J. A. Hansen: Nei!). Sa saa tilegner jeg mig den med Glæde. Jeg mener altsaa, at, naar den ærede Kultusminister, som har faaet dette Bidnesbyrd, skulde fortolke sin egen Lov, som sagt, saa Maaneder efter, at Loven var givet, kunde det ikke være hans Hensigt eller Mening at ville forvanske den eller handle i reaktionær Retning, idet han havde den, som man vel kan forstaa, menneskelig talt tilfredsstillende Ydelse af at have faaet sat en saa betydelig Lov igjennem som denne var. Snidertid undrer det mig slet ikke, at der kunde opstaa Spørgsmaal netop i det Punkt, hvorom her er Tale. Jeg vil anbefale de ærede Medlemmer at læse den paa-gjældende Skrivelse — det er Skade, at de ikke have faaet den læst isorveien, især hvis de ville udtale en Dom — og de ville da se, at mandengang samtidig med Skolelovens Emanation bestemte sig ud fra, at Bestemmelserne med Hensyn til det her nævnte Punkt gave Anledning til at fjelne imellem tre Punkter, nemlig det ene, hvor der var Tale om absolut uskullede og uærdige Personer, det andet, hvor der var Tale om Saadanne, som i det Hele ikke kunde anses for skullede og uærdige til at kaldes til det Embede, hvorom der var Spørgsmaal, og det tredje, hvor der var Tale om dem, som vare mindre værdige lige overfor mere værdige. Det blev da afgjort, hvad jeg tror, man skal lade staa som den eneste baade fornuftige og forsvarlige Opfattelse af Loven, at der med Hens-